

SLOVENSKI NAROD.

Plača vsak dan zvečer izvemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem doma za vse leto 14 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Klerikalci proti slovenskim gimnazijam.

Ko se je pred meseci izvedelo, da so klerikalci privolili v to, da se nemški paralelni razredi na I. državni gimnaziji odcepijo od tega zavoda in da se osnuje samostojna nemška gimnazija v Ljubljani, so klerikalci v svojo obrambo zatrjevali, da so v ustanovitvi tega nemškega zavoda dovolili pod pogojem, da se popolnoma poslovenijo vse druge gimnazije na Kranjskem razen kočevske.

»Slovenec« je takrat pel slavo-speve na klerikalne poslanke, ki so z obžidovanja vredno »diplomatsko taktično potezo« zagotovili, da se štiri kranjske gimnazije pretvorijo v popolnoma slovenske zavode, ter slikal v živih barvah dobroto, ki jih bo imel slovenski narod od tega diplomatskega »uspeha« klerikalne državnozbornske delegacije.

Mi smo že takrat naglašali, da je ta zagovor klerikalcev navadno sleparstvo, ker je bilo iz vsega postopanja klerikalnih poslancev očitno, da je bilo plačilo za to, da so dovolili v ustanovitvi nemške gimnazije v Ljubljani, čisto drugo, kakor poslovenjenje kranjskih gimnazij.

To našo trditev je potrjevalo tudi dejstvo, da učna uprava niti z mezinem ni ganila, da bi oživitvorila svojo obljubo, ki jo je dala klerikalcem glede uvedbe slovenskega učnega jezika v višje razrede naših gimnazij.

Prišlo je novo šolsko leto, začel se je drugi tečaj, a o napovedanem poslovenjenju naših gimnazijskih zavodov še vedno ni ne duha ne sluha in kakor kažejo vsa znamenja, se tudi ni nadejati, da bi ministrstvo sploh mislilo na to, da bi v prihodnjem šolskem letu v tem oziru kaj ukrenilo.

Ostalo bo torej vse pri starem, kakor je bilo doslej, zakaj ako bi se resno mislilo na uvedbo slovenskega učnega jezika v višje gimnazijske razrede, bi morala učna uprava vsaj sedaj skrbeti za potrebne predpriprave, da bi se z bodočim šolskim letom mogla izvesti baje obljubljena reforma naših srednjih šol na Kranjskem.

O teh predpripravah pa ni nikjer sledu in z vsoto gotovostjo lahko trdimo, da se bo v prihodnjem šolskem letu na naših gimnazijah po-

učevalo zgolj v nemškem jeziku prav tako, kakor doslej.

Jasno je torej kot beli dan, da so klerikalci dovolili ustanovitev nemške gimnazije v Ljubljani brez vsake narodne koncesije, očitno je, da so za to svoje narodno izdajstvo prejeli od vlade in Nemcev čisto drugačno plačilo, kakor poslovenjenje kranjskih gimnazij.

Tu so igrali glavno vlogo strankarski interesi, samopašne strankarske koristi!

Trditve, da so z dovolitvijo ustanovitve samostojne nemške gimnazije v Ljubljani zagotovili uvedbo slovenskega učnega jezika v ostale kranjske gimnazije, ni bilo torej ničesar drugega kakor sleparstvo, da bi momentano prikrili svoje izdajalsko dejanje in pomirili slovensko javnost, ki se je je polastila iz lahko umljivih razlogov silna razburjenost ob vesti o ustanovitvi samostojne nemške gimnazije v Ljubljani.

In da je bilo to samo sleparstvo in ničesar drugega, dokazuje evidentno govor poslanca Ignacija Žitnika, ki ga je imel v petek v proračunskem odseku o srednješolskem vprašanju.

Poslanec Žitnik, ki igra važno vlogo v klerikalni državnozbornski delegaciji in ki je obenem izdajatelj in urednik tistega lista, ki je še nedavno tega na dolgo in široko pisal o veliki važnosti pridobitve, da se naše gimnazije poslovenijo, je v tem svojem govoru v veliko veselje naših narodnih nasprotnikov izjavil, da je načeloma nasproten prenosu naših gimnazij v popolnoma slovenske zavode, češ, da je Slovencem neobhodno potrebno popolno znanje nemškega jezika.

Proti slovenskim gimnazijam se je torej javno v proračunskem odseku državnega zbora izjavil slovenski poslanec, izdajatelj in urednik oficijalnega glasila klerikalne stranke! Ker »Slovenec« svojega šefa ni desavniral, se mora ne le domnevati, nego z vso gotovostjo sklepati, da je podal Žitnik dotično izjavo v sporazumljenju s svojimi klerikalnimi kolegi poslanci, da je torej Žitnikova izjava proti poslovenjenju kranjskih gimnazij oficijalni izraz mišljenja vse slovenske klerikalne delegacije!

Če pa je ta delegacija načelna nasprotnica slovenskih gimnazij, kakor se mora posnemati iz petkovega govora poslanca Ignacija Žitnika, potem je več nego gotovo, da se klerikalna stranka, zastopajoč take nazore, nikdar ni mogla resno zavzema-

ti za uvedbo slovenskega učnega jezika v višjo gimnazijo in da je torej bila trditev klerikalcev, kakor da bi bili dosegli poslovenjenje kranjskih gimnazij proti temu, da so dovolili ustanovitev samostojnega nemškega gimnazijskega zavoda v Ljubljani, čisto navadna laž in sleparstvo.

Odkar se je pričelo med nami Slovenci politično življenje ter se pričela politična borba, je bila kardinalna točka v našem programu zahteva po slovenskih učnih zavodih od ljudske šole doli pa gori do vseučilišča. S težkim trudom smo vsaj deloma dosegli na našem ozemlju slovenske ljudske šole, slovenske nižje gimnazijske razrede, a že desetletja se z naporom vseh svojih sil do slej žal brezuspešno borimo, da bi si izvojevali popolne slovenske gimnazije in končno vseučilišče.

V danem momentu se je že zdelo, da smo že dokaj blizu temu svojemu cilju.

A sedaj nastopi v tem kritičnem položaju »slovenski« poslanec ter indirektno poziva vlado, naj nikar ne izpolni naših zahtev po slovenskih gimnazijah!

To je nezaslišen škandal, to je sramota za ves narod, če si upa poslanec in naj je ta tudi urednik »Slovenca« na tak upravni način desavnovirati naše narodne zahteve, za katere se ves narod z redko vstrajnostjo bori že, odkar se je pričelo ustavno življenje!

Če bi se kaj takega prigodilo pri kakem drugem narodu, ki je bolj prosvetljen in bolj prožen za narodno idejo, bi nastal vihar nevolje in ogorčenja, ljudska nevolja bi dotičnega poslanca odpihala z javnega poprišča kakor puh in ves narod bi bil edin v klicu »Crucifige«!

In če je še kaj poštenosti, narodne zavestnosti in časti v klerikalnih krogih, morajo Žitnika, ki se je tako grdo pregrešil proti slovenskim eminentno narodnim interesom, prisiliti, da da žaljeni narodni časti zadostčenje s tem, da nemudoma odloži svoj mandat.

Tega ne pišemo kot strankarji, ampak kot narodnomisleči Slovenci! Naj zastopa naš narod v centralnem parlamentu svobodomislec ali klerikalec, a eno ne sme biti: zagovornik dosedanjih germanizatoričnih ureditve našega srednjega šolstva!

Poslanec Žitnik je igral v proračunskem odseku vlogo takega zagovornika, proti kakšnemu plačilu, ne vemo, za to proči z njim, ako je v Vas

le še iskrica poštenega narodnega čuvstva!

Državni zbor.

Dunaj, 5. aprila. Tudi včeraj se še ni zaključila debata o nujnem obravnavanju rekrutne predloge. Debata se zaključi jutri ter pridejo k besedi glavni govorniki. Ministrski predsednik je izjavil, da ima vlada že zagotovljeno dvetretjinsko večino za rekrutni zakon. Prvi je govoril poslanec Demšar, ki je le premleval vse želje in zahteve, ki so jih sprožili pred njim že razni govorniki. — Popoldne je začel govoriti brambovski minister Georgi, ki je odgovarjal na vse sprožene želje in zahteve glede armade ter ponovil svoje stališče, ki ga je naznanil že v proračunskem odseku. Povedal je, da mu je uvedba dveletne vojaške službe simpatična, vendar na kaj takega ni misliti, ako se obenem ne zviša število rekrutov, in sicer bi se moral v tem slučaju zvišati dosednji rekrutni kontingent od 120.000 na 180.000. Istotako se tudi ne more ugoditi želji, naj bi odpadle orožne vajve v zadnjih dveh rezervnih letih, ako se obenem ne zviša prezenčno stanje armade. Glede trpinčenja vojakov je rekel minister, da vojna uprava stori vse, da bi ta madež popolnoma odpravila. Vsi znani slučajji se strogo preiščejo in kaznujejo. Glede reforme pritožne pravice pri vojakihi se kmalu sklene vse primereno. — Potem je govoril zelo ostro proti rekrutni predlogi in proti češkemu agrarcem posl. grof Sternberg. Nad češkimi agrarci se je znašal govornik zaradi tega, ker so mu vzeli mandat pri zadnjih volitvah v češki deželni zbor.

Novi jezikovni zakon za Češko.

Brno, 5. aprila. »Lidové Noviny« poročajo z Dunaja, da je vladni načrt jezikovnega zakona za državne oblasti na Češkem že izdelan v glavnih potezah. Načrt je razdeljen v predpise za sodne oblasti, za politično službo, za pošto službo in za finančne oblasti. Vsaka teh panog ima posebne svoje predpise. Češčina je v načrtu baje uvedena teritorialno, in sicer tako, da je v tistih okrajih, v katerih nemška manjšina ne dosega 20% celokupnega prebivalstva, notranji uradni jezik češki. — V nemških okrajih se bodo sicer sprejemale češke vloge, toda več

oblasti dobi skupno prevajalni urad. Vloge se rešijo le nemško, toda stran-ka dobi iz prevajalnega urada češko obvestilo. Osrednjim oblastim bodo tudi v zanaprej podrejene oblasti poročale le nemško.

Vladne gospodarske akcije.

Dunaj, 5. aprila. Proti koncu sedanjega zasedanja predloži vlada parlamentu trgovinsko pogodbo s Srbijo. Obenem napove poljedelski minister dva zakonska načrta, ki bode-ta namenjena agrarnim interesom. Prvi načrt uredi zakonodajo o živinskih kugah, drugi se bavi z melioracijami. Dosedaj so se melioracije urejevale tako, da so se stroški razdeljevali med interese, deželo in državo. Po novem zakonu bo večino melioracij prevzela država sama, posebno glede osuševanja in namakanja zemljišč.

Ogrski državni zbor za Kossuthov spomenik.

Budimpešta, 5. aprila. Vse večje stranke so se zedinile, da glasujejo za predlog gospodarskega odseka, naj se dovoli za spomenik Ludoviku Kossuthu v Budimpešti 10 tisoč kron iz blagajne državnega zbora. Potemtakem je zagotovljeno, da se predlog sprejme.

Obstrukcija v srbski skupščini.

Belgrad, 5. aprila. Skupščina je včeraj ob protestu radikalcev sklenila, da pride v prihodnji seji na vrsto trgovinska pogodba z Avstro-Ogrsko. Splošno se govori, da bodo vsled tega sklepa mladoradikalci prestopili k obstrukciji ter proizvodili razpust skupščine.

Angleški reformi načrti za Macedonijo odklonjeni.

Carigrad, 5. aprila. Vsi turški poslanci so sporočili svoji vladi, da so vse velesile odklonile angleške reformne predloge ter so se izrekle za sporazumljenje na podlagi ruskih načrtov. S tem je predvsem pokopana ideja o macedonskem guvernerju.

Novi društveni zakon na Nemškem.

Berolin, 5. aprila. Po večdnevni debati je pruski državni zbor sprejel z 200 glasovi proti 179 glasom najbolj kočljivi § 7. novega dru-

LISTEK.

Premažanci.

Novela; spisal Fr. Remec.

I.

Z ljubljanskega dirkališča se je razlegal močan šum, ki ga je večerni veter raznašal daleč naokrog. Tisto bučanje, ki nastane iz tisočih disonanc, zlivajočih se v en sam val, šumenje brezštevilnih človeških glasov, veselega vriskanja, razposajenega smeha in le za silo ubranega petja, med katero grmi godba in žvenkečejo čaše in posode, se je izgubljalo v jasno, toplo poletno noč, kakor en sam mogočen izraz življenjske moči in življenjske radosti velike množice, ki je bila zbrana na dirkališču in je praznovala Sokolov kresni večer.

V velikem polkrogu so bile postavljene kolibe napolnjene z vsakovrstnimi jedili in pijačami, kjer so narodne dame z veliko trudoljubnostjo in požrtvovalnostjo v obeh deželnih jezikih stregle mnogobrojni, vedno žejnim in lačnim gostom. Po sredini prostornega dirkališča so bile postavljene primitivne mize s klopmi, narejene kakor nalašč, da se ob njih natrgajo ženska krila in moška oblačila. Tudi tod se je kar gnetlo ljudstva. Na mizah so stale cele

kolone litrskih steklenic, okrog teh skupin pa so švigala dekleta, za katera je tradicija določila ogovor »dražestna gospodična« in za drag denar prodajala že na pol-ovele šopke, razglednice in smodke.

Mimo »vinarne«, pri kateri se je bil utaboril improviziran pevski zbor, čigar produkcije so nežnejšim živcem provzročale celo telesne bolečine, je počasi korakal vitek mož nedoločne starosti. Držal je roke malomarno v žepih in z nekoliko ironičnim usmevom na gladko obritem obrazu motril početje veselega občinstva. Vzrši med družbo nekaj znanec, je hotel napraviti ovinek, da bi se ognil vinarni in njenim gostom, a že so ga bili ugledali nekateri pivec in ga obkolili ter mu nalivali vina.

»Pij, Francelj,« je kričal možiček, ki je bil eleganten, kakor reklamni model kakega imenitnega krojača. »Pij, Francelj! To ti je kapljica! Tri dni te bo glava bolela.«

»Fran Kotnik, inženir in pesimist,« je med tem drug gospod predstavil došleca nekaterim članom družbe.

»Pesimist, da,« se je zopet oglašil elegantni možiček, »pa tiste vrste, ki o celem svetu slabo mislijo, samo ne o samih sebi. Pij, Francelj! En litrček ga zvrni, pa boš še nocoj bele miši videl.«

Kotnik je vljudno, a odločno odklonil ponujano mu vino.

»Hvala, a danes ne smem piti. Jutri imam važno in težko delo.«

»Se eno mi reci o delu,« je kričal možiček, »pa te bom pod rebri tako požgalkal, da ti bo še slepič spregledal.«

Kotnik se je pač še nekaj časa branil, a nič ni pomagal. Stari in novi znanoci so ga potegnili za seboj. Natočili so mu vina, ga obstopili in začeli zopet prepevati in vriskati, tako brezskrbno, tako iz vsega srea, kakor je navada na slovenskih slavnostih, kadar je polno blizu. Kotnik se je vdal v svojo usodo, a tako se ni mogel razgreti in razvneti, kakor njegovi prijatelji in je le čakal na prvo priliko, da družbo zapusti.

Končno je to težko zaželeno priliko vendar ukačal. K vinarni je prišla z večjo družbo gospa, s katero je Kotnik rad in mnogo občeval in kateri se je zdaj hitro pridružil.

»Kaj vidim, gospod inženir,« je vzkliknila gospa. »Vi, vzor vseh solidnih inženirjev in sploh vseh samcev, vi popivate še o tej uri v družbi znanih lahkoživcev in ponočnjakov? In vaša načela!«

»Skesano priznam, da sem jih zopet enkrat zatajil in se jim zopet enkrat izneveril,« je smehljaje dejal Kotnik. »Pa kaj hočete, ker je to bolezen, ki je že skoro splošno razširjena med Slovenci, me ne smete prestrogo soditi.«

»Ali ga slišite,« se je zopet raz-

kačil možiček, »ta pesimist hoče vedno, da naj ima vsak o njem boljše mnenje kot o nas.« In obrnivši se k novi družbi je s svojim prikupnim smehom dejal: »Kar pustite ga, milostiva; jutri ima važno in težko delo, ta štreber; če ga bodele zadrževali, se bo še na vas izgovarjal.«

»Vam pa jutrišnje delo ne provzroča nobenih skrbi?« je vprašala gospa malega veseljaka.

»Ah, kaj delo,« je bil odgovor. »Za nas pri politični upravi veljajo drugi principi. V tem smo vsi edini: Jeder Eifer ist dumm, der dümmste ist aber der Amtseifer.« Zakaj bi pa mi bili boljši od svojih šefov? Mi delamo toliko, da nas ne morejo iz službe spoditi, pa prav nič več.«

Viharen je bil smeh, ki ga je vzbudil mali šaljivec s svojimi opazkami in smejal se je tudi sicer vedno resni Kotnik.

Narodu, ali kakor se zdaj pravi, ljudstvu, je samo častitati na taki upravi,« se je oglašil Kotnik, ko se je polegel smeh. »Napredek je oči-viden.«

Kar nič ne boš zabavljaj,« se je ugovarjalo od vseh strani, mali elegant pa je kričal: »Napredek, da, in še kakšen. Včasih kmet še v kanceliji ni smel stopiti, če ni prinesel pod pazduho purana ali barigeljce vina; dandanes se pa še komaj odkrije in če se mu zameriš, te po svojih poslancih celo pri ministru toži...«

Morda bi se bila ta razprava še dalje pletla, da se nista prikazale na obzorju dve dami, ki sta vzbudili občno pozornost. Gospe in gospodične v vinarni so stikale glave in šušljale, dobri pivec in slabi pivec pa so zblijali pozni uri primerne šale, ki bi bile najbrž celo prekoračile meje dostojnosti, da ni navzočnost dam nala-gala družbi ozirav.

Poleg gospe Ručigajeve, soproge imovitega trgovca, je stopala vitka plavalaska, v jako preprosti, a tudi jako okusni obleki, gospodična Zora Severjeva, in tej so veljale vse opazke razposajene družbe, zbrane okrog vinarne.

»Tako se drži kakor kaka kraljica,« je šepetaje menil eden najslabših pevcev, »in komaj odzdravlja, kakor bi nihče ne vedel, da jo je več-raj ženin zapustil.«

»Ne recite, da jo je zapustil,« je dejal Kotnik, »sama ga je odslavila.« Tako pravi vsaka, če ostane na cedilu,« se je krohotal mali dr. Zabret, »a njen ženin je imel srečo, da je takoj iztaknil drugo nevesto.«

»Pa kakšno,« se je oglašil drug tovariš, »grda je, kakor greh.«

»Prvič ni greh prav nič grd, greh je sploh najlepša stvar,« je ugovarjal dr. Zabret, »drugič je pa vsako dekle, ki ima stotisoč kron dote, popolen angel. Zapomni si to.«

(Dalje prihodnjik.)

štvenega zakona, ki določa, da se razun v Elzaciji sme na vseh kongresih in volilnih shodih razpravljati le v nemškem jeziku. Le v tistih pokrajinah, kjer tvori nemško prebivalstvo nad 60%, sme deželna zakonodaja za prihodnjih 20 let še dovoliti obenem tudi rabo nemškega jezika, ako se to pravčasno naznani. — Poljski poslanci so s podporo centruma in obeh Dancev predlagali, naj se tudi poljščini in danšćini priznajo iste pravice kakor francoščini v Elzaciji in Lotaringiji; predlog pa je bil odklonjen. Posebno prepričevalno je govoril proti novemu nasilstvu vodja poljske skupine knez Radziwiłł. Vodja centruma poslanec dr. Spahn je izjavil, da je novi zakon za Poljake skrajna krivica, ki bo tudi škodovala ugledu Nemčije kot kulturne države. Govornik je tudi opozarjal, da je poljski element v Avstriji odločilnega pomena, zato bi se bilo treba izogniti vsemu, kar bi moglo zmanjšati simpatije v Avstriji proti Nemčiji. Toda vse prepričevanje ni pri večini ničesar zaleгло.

Dopisi.

Z Gorenjskega Pomirili so se zopet duhovi, razburkani vsled deželnozborskih volitev. Mnogo se je o tem govorilo in pisalo. »Slovenec« je pa še več lagal. Okrajni glavar g. pl. Detela je vse časti in hvale vreden uradnik, toda to ga še ne stori primerne za poslanca. Nedostaki, ki se mu kot neovrgljivi prikladajo, kakor: odvisnost od vlade, nemčurstvo in klerikalizem, so napake, katera ga vsaka posamezna izključiti, biti izvoljen od naprednjastva, in to je tudi obveljalo. Najpikantnejše je bilo pri njem vprašanje »nemškutarja«, kateri madež so mu hoteli klerikaleci z vso silo izbrisati, a ni bilo mogoče. Javna tajnost je, da je neka prodajalna v Radovljici na zahtevo gosp. Detele si nabavila žveplenke »Südmärke«; je li treba še boljsega dokaza? To naj si zapomnijo in naj bodo povedano vsem Schusterschitzem, Spendalov, Žitnikom in vsem urednikom »Slovenca«. Zmago g. Detele je hotela nekoliko podpreti petnajstletnica »zavednih« in slavnih županov kmečkih občin, z njih famozno izjavo, s katero so takorekoč diktirali mestjanom njih kandidata. Revčki pa so bili toliko naivni, da se niso zavabili, da ima en normalen mestjan navadno več zavednosti in razsodnosti, kot marsikaka cela kmetiška občina, včevši tudi župane. Sedaj pa ti modrijani svoje podpise opravičujejo s tem, da niso vedeli, kaj so podpisali ali jim vsaj ni bil znan namen izjave. Lepa taktika! Naduti »Slovenec« z dne 25. februarja je zagotavljal v svojem agitacijskem članku, in sicer v ravno isti številki, ko je priobčil podpise dotičnih županov, da klerikalna stranka svojih privržencev najmanj ne vara (?) med tem, ko župani sami priznavajo, da so bili prevarani. Lažljubni »Domoljub« je priobčil v svoji 12. številki članek iz Breznice, v katerem se čita o minolem sv. (?) misijonu. Ondi se navaja med drugim: »Z milimi, pa tudi z resničnimi besedami so si prizadevali gg. misijonarji, vzbuditi v sičih vernikov čut pravega kristjana. In ne zaman. Koliko jih je, ki bi še radi imeli patre med seboj, a odšli so drugam oznanjat pokoro. Le pojdite, tudi drugje oznanjujte sv. resnice, a vaši nauki ostanejo!« — Tako »Domoljub«! Resnici na ljubo bodi povedano, da vse ljudstvo, ki je bilo pri pridigah navzoče, se z ogorčenjem izraža o govornih misijonarjev. Njih izrazi so bili tako »dvotipnik«, da so se poslušalec kar vrtovali krivili, nekateri so svoj pogled dvignili kvišku po zidovju, drugi k tlom. Sramujejo se starši svojih otrok in otroci staršev, tako »temeljito« so misijonarji vzbujali kristjanski čut. Da, celo jako trd klerikalec je dejal, da je bilo preveč. Ne bodem navajal raznih govorov in izrazov, ker to bi bilo za ugleden list nedostojno, prebaviti bi jih morda ne zamogel niti državni pravdnik, kajti možje in žene zagotavljajo, da kaj takega še niso slišali, da se kaj takega ne čuje v vsaki beznici ter zatrjujejo, da je pohujšana cela fara. Resnično, toda žalostno je: njih nauki bodo ostali! Javno in vse vprek se razpravlja o gorostastnih ogovorih in pogovorih in spovednicah zlasti z dekleti, tako, da ljudje dostavljajo, da to niso bili misijonarji, marveč kaj drugega. Kdor temu ne veruje, naj pride in se prepriča na lastna ušesa. Tu se tudi vidi, da nihče drugi kot klerikalni kolovodje uničujejo v sreih ljudstva moralo in vero.

Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani

je imela včeraj dopoldne v mestni posvetovalnici na magistratu letošnjo občno zbor ob prav lepi udeležbi.

Otvoril je zborovanje predsednik dr. Triller, ki je proglasil sklepčnost ter najprilneje pozdravil navzoče, zlasti pa predsednika notarske zbornice notarja Plantana in predsednika kranjske odvetniške zbornice dr. Majarona.

V nadaljnjem svojem govoru je podal govornik poročilo o delovanju zveze v preteklem letu.

Odbor je povabil vse slovenske odvetnike, notarje in kandidate k pristopu v zvezo, v smislu sklepa lanskega občnega zbora. — Vsled predloga dr. Kušarja na tem zboru, naj se iz srede organizacije slovenskih odvetnikov zaprične akcija, da se na prizivnem sodišču v Gradcu pribori slovenskemu jeziku ista pravica, kot mu gre, je odbor storil vse, žal, da ta široko zasnovana akcija ni imela uspeha. Zveza je poslala spomenico na justično ministrstvo, da se naj na graškem prizivnem sodišču vrši razprava in izda razsodba v slovenskem jeziku, če se je pravda začela v slovensčini, a odgovora na to spomenico ni bilo. Avgusta meseca je poslal odbor okrožnico na vse kolege, naj od 1. oktobra naprej v enakih slučajih na graškem nadsodišču isto zahtevajo vsi. Prva sta to zahtevala že septembra dr. Kušar in dr. Švigelj, potem so pa to zahtevo ponovili dr. Tavčar, dr. Novak, dr. Ravnihar in dr. Pipuš, a vsi z negativnim uspehom, ker je graško nadsodišče izjavilo, da ima o tem razsoditi justično ministrstvo in da je bila doslej navada, da se je razpravljalo in razsodilo v nemščini. Zoper ta sklep se je podal revizijski rekurz na najvišje sodišče, ki ga je pa odbilo. Pritožba na justično ministrstvo še ni našla odgovora in ga najbrž tudi ne bo, ker se baje ne daje odgovor na jezikovne pritožbe. To akcijo je podpirala odvetniška zbornica kranjska in vsi slovenski poslanci. Drugo važno akcijo je pričela zveza na Koroškem. Tam se je pri deželnem sodišču celovškem zgodilo, da je na slovensko tožbo bilo izdano vabilo k naroku v nemščini. Vložila se je vsled tega pritožba na višje deželno sodišče v Gradcu, ki jo je pa odbilo. Tudi opozoritev na celovski senat, da se dela krivica s takim izdajanjem vabil, je ostala brezuspešna. Zoper sklep graškega nadsodišča se je podala pritožba na justično ministrstvo ter ostra pritožba na deželno sodišče v Celovcu. Zoper neugodno rešitev zadnjega sodišča se je vložila pritožba na justično ministrstvo. — Odbor je pospeševal pritožbe štajerskih kolegov glede zapostavljanja slovenskega jezika v Celju in Mariboru. Zveza se je zavzela nadalje za Ciril-Metovo tiskarno v Mariboru glede slovenskega napisa ter podpirala slovenske lavantinske duhovnike v njih zahtevi slovenskih golic. Dalje je zveza započela akcijo, ki je še v teku in ki se tiče kršenja slovensčine pri okrajnih sodiščih na Kranjskem. Vložila se je pritožba na deželno sodišče v Ljubljani in okrožno sodišče v Novem mestu. Pritožbi ležita pri višjem sodišču v Gradcu. Tudi se je poslala v tem oziru spomenica na justično ministrstvo.

Govornik konstatira z obžalovanjem, da odbor pri kolegih ni našel vedno vsega odmeva. Ako bi ji vsi tovariši sporočali vse krivične slučaje, bilo bi njeno delovanje intenzivnejše in če bi vsi slovenski odvetniki in notarji bili v njej združeni, tudi uspešnejše. Zveza je storila, kar je mogla. Njen pomen bo večji, ko se ne bo brigala samo za jezikovne in narodnostne zadeve, ampak tudi za stanovske koristi. V tem oziru bo merodajna samo samopomoč.

Dr. Kušar je govoril o rabi slovenskega jezika na sodiščih na Kranjskem, kjer tudi še ne uživa tistih pravic, kakor bi jih moral. Zveza naj se postavi z vso odločnostjo po robu vsaki najmanjši kršitvi enakopravnosti slovensčine in naj poroča o vseh protipostavnostih na justično ministrstvo.

Dr. Majaron izreka zahvalo in priznanje odboru za njegov trud. Vendar obžaluje, da se je pečal s posameznimi slučajmi. Govornik pogrša sistematičnega delovanja in neke kontinuitete. Tega je krivo pomanjkanje organizacije. Naša javnost se za naša jezikovna vprašanja premalo briga. Iz kričev slučajev mnogih krivic se ne izvajajo potrebne konsekvence. Zveza naj vse znane slučaje zbere, pretresa in jih objavlja, da bo naš narod vedel, kake krivice se mu gode. Naloga zveze bi bila nadalje, da bi informirala naše parlamentarne zastopstvo, ki naj bo popolnoma poučeno o vseh tozadevnih stvareh in potem tudi odgovorno za svoje postopanje v tem oziru. Od ene pisarne ni pričakovati, da bi mogla sama vse storiti. Za vse delo zveze bi se morala ustanoviti centralna pisarna, ki bi se glede na sredstva dala znabiti združiti s pisarno odvetniške zbornice. Zato predlaga govornik, da se naroča odboru, naj gleda na to, da se čim prej ustanovi ta pisarna.

Dr. Triller poudarja, da je upravičena pritožba, da se v javnosti ne odseva vse delovanje zveze. To se je pa godilo zato, ker je bilo sklenjeno, da se vsa akcija ne obeša na veliki zvon. Glede informacije državnih poslancev meni govornik, da dokler ni enotna naša delegacija v državnem zboru, toliko časa ne bomo nič dosegli. Zato je tudi mnenja, da centralna pisarna ne bi dosegla vseh zaželenih uspehov.

Dr. Majaron vzdržuje svoj predlog. Tudi on je mnenja, da naj se delovanje zveze v posameznih slučajih ne objavlja. Toda objavlja jo naj se jezikovne krivice. Centralna pisarna bi lahko razne časopise zalagala s potrebnimi informacijami in članki, bila bi tudi v veliko razbremenjenje odbora zveze.

Dr. Brejce je podpiral predlog dr. Majarona in želel, naj se takoj sklene, da se ustanovi taka pisarna. Obmejni odvetniki najbolj čutijo njeno potrebo, ker se baš pri njih zgodi večina krivičnih slučajev v jezikovnem oziru.

Dr. Oblak je za to, da se ne objavljajo vsi slučajji, ker je vzrok neuspehov ravno v tem iskat, da so se objavljali.

Dr. Ravnihar je poudarjal, da je treba vso slovansko parlamentarno delegacijo angažirati zase. Sicer se pa strinja z izvajanjem dr. Majarona.

Dr. Majaron imenuje tako politiko, kot jo zastopa dr. Oblak, copatarsko. O vseh krivičnih slučajih v jezikovnem oziru je treba obvestiti slovensko javnost in jo za pravični in odločni odpor odgajati, kakor to delajo Čehi.

Dr. Oblak meni, da slučajev ni samo objavljati, ampak jih tudi poslanecem sporočiti vsakega posameznega.

Nato je bil soglasno sprejet dr. Majaronov predlog, ki se glasi: Odboru se naroča, da zveza dobi čimprej centralno pisarno, ki bo pod vodstvom odbora skrbela zlasti tudi za objavljanje in kritiko jezikovnih krivic ter za informacije parlamentarnim zastopnikom.

Notar Plantan pojasnjuje zadevo glede rabe slovensčine pri najvišjem sodnem dvoru na Dunaju. Lani v pričetku januarja so takratni slovenski napredni državni poslanci — govornik, dr. Ferjančič in dr. Tavčar — sklenili z ministrskim predsednikom Beckom pogodbo. Pod pogojem, da da garancijo, da začne imenovano sodišče izdajati slovenske odločbe, so poslanci umaknili svojih 35 nutnih predlogov, ki so bili vladni na poti. Kakor je Beck to obljubil, tako je tudi obljubil odpomoč pri graškem nadsodišču glede prizivnih razprav v slovensčini. Kakor se pa vidi, je Beck svojo besedo snedel.

Nato je podal blagajnikovo poročilo dr. Kokalj. Zveza ima 71 članov, med temi 55 odvetnikov, 12 odvetniških kandidatov, 3 notarje in 1 podpornika. Dohodkov je bilo v upravnem letu 1906./07. 1685 K, stroškov pa 124 K 6 vin. Vse premoženje zveze znaša 2773 K 72 vin, ki je naloženo plodonosno. Poročilo se je odobrilo in se je blagajniku izrekla zahvala in se mu dal absolutorij.

Nato so sledila poročila o justičnih razmerah v preteklem društvenem letu v posameznih deželah. Ker je bil dr. Rybář kot poročevalec o razmerah na Primorskem zadržan se udeležiti zborovanja, je to poročilo odpadlo.

Za Koroško je poročal dr. Brejce. Razmere so se malo spremenile, a kolikor so se, so se na slabo. V kazenskih zadevah se je preje pustilo obtoženo slovensko govoriti in se je napravljala zapisnik slovenski. Poročevalcu pa nekoliko kot obtožencu v neki tiskovni stvari niso hoteli napraviti slovenskega zapisnika, češ, da je senat tako sklenil. Rešitve pri koroških sodiščih so vse nemške. Pri sodiščih južno od Drave se še dobe včasih dvojezična prilačna povelja na litografiranih golicah, se verno od Drave so pa le nemška. Zemljeknjižne rešitve so bile včasih slovenske, zadnje mesece pa takih slovenskih rešitev ni več. O vsem tem se je izdal tajen ukaz od zgoraj. V kazenskih stvareh je smel slovenski zastopnik govoriti pri razpravi slovenski, če je bil državni pravdnik nasprotnik, v najnovejšem času je pa zabranjeno v takem slučaju govoriti zastopniku slovenski. Poročevalec je prebral nato famozno razsodbo okr. sodišča celovškega z dne 18. septembra 1907 o rabi slovenskega jezika pri koroških sodiščih, v kateri razsodbi izjavlja nemški naciionalce, da je na Koroškem »landesüblich« samo nemščina, ker se dež. odbor in dež. zbor poslužujeta le tega jezika!

— Na prizivnih razpravah v Gradcu je dognal poročevalec, da so mu dovolili slovensko govoriti, tudi če je bil nasprotni advokat Nemec. — Vprašane pole posojilnicam so na Koroškem samo nemške. Najvišje sodišče tozadevni pritožbi ni ugodilo.

Poročevalec je mnenja, da za

priznanja slovensčine pri sodiščih na Koroškem pomaga le samopomoč. S slovenskimi vlogami je treba bombardirati ta sodišča, s čimer se jih prisili do slovenskega uradovanja.

Govornik želi, naj se občni zbor izreče, če je res on zavozil jezikovno vprašanje na sodiščih na Koroškem, kakor se mu očita.

Dr. Majaron meni, da dr. Brejce ne zasluži nobenega očitanja, nego izreči mu je priznanje in zahvalo. Vsak slovenski odvetnik delaj za slovenske stranke le slovenske vloge. Imenuje sramoto, da je v Ljubljani neki slovenski odvetnik v imenu slovenskega državnega poslanca, ki izdaja politično glasilo, vložil pri generalni prokuraturi vlogo v nemškem jeziku. (Klici: Škandal!)

Dr. Rudolf predlaga dr. Brejcu zahvalo za trud, ki ga ima na Koroškem.

Sprejme se ta predlog in izreče želja, da se zboljšajo jezikovne razmere pri koroških sodiščih.

O justičnih razmerah na Štajerskem je poročal nato zelo obširno dr. Hrašovec.

Tukaj razmere niso tako žalostne kot na Koroškem, vendar je do popolnega uspeha na jezikovnem polju še daleč. V celjskem okrožnem sodišču je stvar mnogo boljše nego v mariborskem. V zadnjem smo v kaz. zadevah nazadovali, ker je zdaj zapisnik le nemški, obtožnica nemška in tudi obravnava taka. Nemški kurzovec se zelo množi. Državni pravdnik govori pri razpravah vedno nemški. Pri okr. sodiščih je še slabše razen pri onem v St. Lenartu in v Ormožu. Vse je odvisno od nemških pristavov. V Gornji Radgoni je vse nemško, razen sklepov v zapuščenjskih razpravah, ker je notar Slovenec. Vse nemško je tudi v Marenbergu, ne dosti boljše v Slov. Bistrici. Slovenska ovadba in izpovedba se piše nemški, samo vabila so slovenska. V Ljutomeru se vse nemško protokolira in tudi sodbe so take. Le v civilnih pravih so slovenski zapisniki. V Ptujju se na slovensko ovadbo naredi slovenski zapisnik, če je zastopnik Slovenec, če ga pa ni, pa nemški. Boljše je v celjskem okrožju. Tu se je doseglo, da se precej dosledno piše v civilnih in kazenskih stvareh slovenski, če stranka ni zmožna nemški. Izvzeti so Slov. Gradec, Rogatec in Laški trg, kjer je vse nemško. Vransko je edini kraj, kjer je vse slovensko. Zapisniki o rubežni, cenitvi so povsod vsi nemški. — Slovenskih odvetnikov se boje nemški sodniki in le redne pritožbe kaj izdajo. Pritožbe je pa vlagati na dotično predsedstvo, ker se mora kurzovec vedno opravičevati in mu je to zelo sitno.

V nadaljnjem poročilu je poudarjal govornik, da se mora doseči, da se vsaka izpovedba zapiše v jeziku, v katerem je oddana. Od tega se ne sme odnehati niti za las. Glejmo tudi za slovenski naračaj! Slovensko uradovanje pri nadsodišču in na Dunaju se mora doseči. Neodpustljiv naroden greh je, če dela slovenski odvetnik za slovensko stranko nemške vloge, razen če stranka tako želi.

Dr. Novak obsoja veliko indolenco nekaterih ljubljanskih slovenskih odvetniških pisaren, ki se celo formularjev zveze ne poslužujejo.

Dr. Kušar poudarja, da je poslali vsako pritožbo ne le predsedstvu dotičnega sodišča ampak predsedstvu vseh višjih instanc. Le slovenske vloge vlagajmo povsod!

Dr. Majaron izreka zahvalo dr. Hrašovu, ki je že tolikrat podal temeljite informacije s Štajerskega. Predlaga, da so slovenski odvetniki in notarji pod svojo narodno in stanovsko častjo zavezani delati slovenske vloge in pritožbe pri vseh instancah.

Predlog je bil soglasno sprejet. Nato se je vršila volitev odbora. Izvoljen je bil ves stari odbor per acclamationem, le namesto dr. Srnce, ki je iz Ljubljane odpotoval, je bil izvoljen dr. Leskovar.

Pri slučajnostih so bili sprejeti sledeči predlogi:

Odboru se naroči, da deluje na to, da bodo izvidi sodnih zvedencev vedno v jeziku obtoženca. Pismen predlog dr. Krisperja.)

Prošnja kranjskih odvetniških in notarskih uradnikov, da pristopi Zveza kot ustanovnik njih društvu, se prepusti odboru v rešitev.

Odboru se naroča, da takoj napravi dopis poljskemu drž. poslancu Glabinskemu kot poročevalcu o justičnem etatu, ki se mu zadrži, da je vse res, kar je dr. Ploj govoril v budgetnem odseku glede odrekovanja slovenskih odločeb pri najvišem sodnem dvoru. (Predlog dr. Majarona.)

Odboru se naroča, da po možnosti dopiše vsem slovenskim odvetnikom in notarjem sklep zbora, da mora vsak izmed njih vlagati povsod le slovenske vloge, in se jim naznani tudi imenik sodišč, ki morajo sprejemati slovenske vloge. (Predlog dr. Kokalja.)

Odboru se naroči, da prouči vpra-

šanje glede zavarovalnice za starost in onemoglost odvetnikov in notarjev in stoji v tem oziru v dogovor s prosto odvetniško organizacijo na Dunaju. (Predlog dr. Kušarja.)

Izvede naj se zakonitim potom popolna jezikovna enakopravnost za vse dežele, kjer prebivajo Slovenci, istočasno ko se izvede to na Češkem. (Predlog dr. Brejca.) Ta resolucija se sporoči ministrskemu predsedniku in obema slovenskima kluboma v drž. zboru.

Odboru se naroča, naj opozori deželni zbor kranjski, kako se v agrarnem postopanju vse izjave zvedencev zapisujejo nemško in da tudi deželna agrarna komisija napravlja nemška razsodila. (Predlog dr. Majarona.)

Vodstvu finančne prokurature v Ljubljani se naznani ogorčenje, da vlaga proti slovenskim strankam le nemške tožbe, eksekucije itd. (Predlog dr. Kokalja.)

Resolucije občnega zbora iz leta 1903, se zopet obnovi in dopoljšuje mutatis mutandis ministrstvom ter obema slov. parlament. kluboma, ker se zahteve, izražene v njih, še vedno niso izpolnile. (Predlog dr. Majarona.)

S tem je bilo zborovanje končano ob 2¼ popoldne.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 6. aprila.

— **Nova metla v deželnem odboru.** Nadupravitelju v deželni bolnici se je dovolil dopust do tedaj, da ga deželni zbor upokoji. Njegov posel prevzame pristav Nebenführer. Nova službena pragmatika se ima pripraviti ter takoj predložiti deželnemu zboru v definitivno sklepanje.

— **V upravni odbor Dolenjskih železnic** je deželni odbor mesto odstopivšega cesarskega svetnika Murnika poklical deželnega glavarja Šukljeta.

— **Dovozna cesta h kolodvoru v Trzinu.** Zgradba te ceste se dosedaj še ni mogla oddati, ker provzročuje tvrdka Gassner & Glanzmann nepotrebnosti. Če bi se tedaj kolodvor v Trzinu ne mogel odpreti, kri-va bo temu omenjena tvrdka s svojimi pretiranimi zahtevami.

— **Trgovska šola v Ljubljani.** Deželni odbor se je obrnil do naučnega ministrstva, da privoli primerno podporo, tako, da se že oktobra učilnica prične. Istotako se je obrnilo do poljedelskega ministrstva za subvencijo k združniškemu kurzu. Istotako sta se pozvala trgovska zbornica in mestni svet za primerno podporo.

— **Tacenski most.** Načrti za nov most so izdelani ter bodo stroški znašali 164.000 K. Most se zgradi, ako se dobi primerna deželna in državna podpora.

— **V čestni odbor Višnjegorski** je deželni odbor pozval Ivana Kristana, posestnika v Šent Roku in Antona Fajdigo, župana v Temenici.

— **Železnica Karlovce-Metlika.** Dne 3. t. m. se je začel v Karlovcu politični obhod železniške proge Karlovce-Metlika. Zastopniki mestne občine Karlovške so na predlog mestnega odbornika dr. Edmunda Lukinića soglasno in odločno protestirali tako proti značaju kakor proti smeri projektirane železnice ter so ugovore z utemeljevanjem priložili zapisniku. Po projektu naj bi se proga gradila kot vicinalna, dočim Hrvaška opravičeno želi, da se na temelju sporazumljenja obeh državnih vlad in v interesu Hrvaške zgradi proga kot železnica prvega reda na državne stroške, kot nadaljevanje te proge na avstrijskem teritoriju. Projektirana proga bi šla od Karlovca preko Ozlja, dočim želi občina Karlovce, da bi šla po najobljudejših krajih, namreč čez Neretico in Ribnik na Metliko. Tdruugo progo je priporočala tudi zagrebška trgovinska zbornica ogrskemu trgovinskemu ministrstvu in hrvaški deželni vladi.

— **O je, pojdi no!** Piše se nam iz Spodnjega Štajerja dne 4. aprila t. l.: »Slovenski Gospodar« z dne 2. aprila t. l., to je glasilo delavnega poslanca dr. Korošca, med drugim tudi piše tole: »Korošca se bojite. Če bi bil takšen političen nesposobnež, kakor sta Jezovnik in Roblek, če bi doma tičal in krave kupoval ali hmelj prodajal ter zato kot poslanec vlekel mastno plačilo, bi vam bilo prav. (Korošec seveda kot poslanec ne vleče plačila!) Ker pa je spretin in neumorno delaven politik, ki žrtvuje čas in zdravje in denar za kmečko ljudstvo in slovenski narod, (skromen ptič pa je ta Korošec!) zato vam je v napotje in zato ga neprestano oblivajte z gnojnicjo svojih ostudnih laži in obrekovanj. Toda če pomislite, da boste na ta način v našem slovenskem ljudstvu omajali zaupanje do njegovih voditeljev, se močno varate.« — Mi pa pravimo: Slovensko ljudstvo, le pusti se še dalje za nos voditi od ljudi a la Korošec! On se na Dunaju zabava in masti ob dije-

ah, ki jih vleče, vaim pa, kmetje meče le pesek v oči! Ta gromovnik je na videz včasih zaropota ter se de- strašno »narodnega«; ko mu pa baron Beck le z očesom namigne, je lični ta zagovornik naših »narod- nih« težej, že tudi pod — klopio. In tak človek se drzne še reči: »da je eden liberalnih gospodov komaj čakal, da je enkrat videl Beckovo obličje!

— Gospod poslanec Pogačnik nam z ozirom na našo sobotno notico piše, da ni predlagal povišanja re- krutnega kontingenta, ampak le nor- malno dosedanje število vojaških no- vineev.

— Socialno-demokratska stran- ka sklicuje na tork zvečer v aran- »Narodnega doma« shod volilcev. Na shodu se bo razpravljalo o ljub- ljanskih občinskih volitvah, ki bodo ta mesec.

— **Tempora mutantur** Časi se spreminjajo in z njimi ljudje. Dve leti je tega, kar smo poročali, da namerava klerikalno-nemška zveza napraviti za upravitelja dež. bolnice Nemca. Takrat nam je »Slovenec« št. 113 iz leta 1906) pod naslovom: »Bodoči upravitelj deželne bolnice« posvetil tako-le:

»Narod« je nedavno pisal: »Izve- deli smo iz gotovega vira, da se na- merava za bodočega upravitelja dež. bolnice postaviti nekega nemškega uradnika, ki ni niti sposoben, niti kvalifikovan za to službo. Baje je to že celo dognana stvar! To bo prvi sad klerikalno-nemške zveze!« Ej, ti liberalna modrost! »Narodovci« ku- jejo klerikalno-nemško zvezo že od zadnjega dež. zbora in srečno so iz- volili prvi sad te zveze, a še ta sad je kakor prazen strah — okoli votel, v sredi votel, torej prazen nič. Izve- deli smo iz boljšega vira, nego je bil »Narodov«, da je to raco zvalil neki liberalni petelin, zraven se pa lopul po zobeh, »Narodov« vir v svoji ne- dosežni budalosti niti tega ne ve, da načelnike deželnih uradov imenuje le deželni zbor na predlog de- želnega odbora. V dež. odboru in zboru pa ima večino nemško-liberalna zveza. Naši poslanci pa bodo gotovo vedeli, kaj naj store in ne bodo za svet vpraševali »Narodovih« učenj- kov, da mora Slovenec dobiti to mesto, o tem pa sploh ni dvoma.

Tako je pisal »Slovenec« v št. 113 iz leta 1906, danes pa je ravno tisti Nemeč g. Nebenführer — upra- vitelj deželne bolnice!

— **Stajarski deželni zbor** se skliče najbrž velikonočni teden h kratkemu zasedanju, da odobri pro- računski provizorij.

— **Iz poštne službe.** Poštni asistent I. Papež je premeščen iz Celja v Beljak. — Absolvirani realce Karel Valjavec je imenovan za poštne- ga praktika in dodeljen pošti v Ljubnem.

VI seja šolskega odseka in v. ožjega odbora vodstva družbe sv. Cirila in Metoda sta se vršili 30. marca. Pogoji nekega učitelja so nesprijemljivi. Družba torej ne more nanj reflektirati. Vodstvo stopi v zve- zo z nekim trgovcem glede razpro- daja slovenske kisle vode, ki bo do- našala družbi gnetnih prispevkov. Na interpelacijo, zakaj se še ni oskrbelo naročenih nabiralnikov, se je dalo pojasniti, da so to zakrivilo tovarne, vsakako pa dobimo nabiralnike prav kmalu in ustrezno naročilom nemu- doma. Tudi na Kranjskem imamo »obmejne kraje«, kjer prestavlja »Schulverein« in »Südmark« mejnike na našo slovensko zemljo. To se mora opazovati in zabraniti vsak po- skus prodiranja.

Občni zbor »Prve ljubljanske moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda« se je vršil 1. aprila v društvenih prostorih v »Nar. domu«. Blagajnik dr. I. Svetina je predložil račun za l. 1907. Podruž- nica je imela 54 pokroviteljev, 42 ustanovnikov, 211 letnikov in 25 podpornikov; nabrala je 856 K 50 v (2 ustanovniki a 20 K, 422 K let- niki, 22 K podporniki, 372 K 50 v Ciril-Metodovih darov). Novi odbor: Prvomestnik dr. V. Gregorič, pri- marij in posestnik; namestnik R. Pe- rušek, c. kr. gimn. prof.; zapisnikar Fr. Novak, c. kr. gim. profesor; namestnik A. Bartel, c. kr. gim. prof.; blagajnik M. Karlin, c. kr. gim. prof. v pok.; namestnik Al. Tavčar, c. kr. real. prof.; odborniki: prof. Fr. Vajda, dr. J. Zmavc in št. Podboj. Zastopnikom za veliko skupščino (1908) so bili izvoljeni: dr. V. Gregorič, prof. Fr. Novak, prof. R. Perušek, prof. št. Pod- boj, prof. dr. Svetina, prof. d. J. Tomišek in prof. dr. J. Zmavc. Podružnica sprejema tudi znanje rodoljube, letnike ali podpornike, zlasti tiste, ki bivajo v tujini ali v takih krajih, ki nimajo lastne po- družnice; žeteti je torej, da bi se tudi rojaki izve slovenske domovine pridno priključili (pri blagajniku prof. M. Karlinu) kot člani prve najsta- rejše podružnice potrebne šolske dru- žbe sv. Cirila in Metoda.

»Društva odvetaških in no- tarskih uradnikov za Kranjsko« izredni občni zbor je bil večeraj 5. t. m. v dvorani hotela pri Južnem ko- lodvoru (Seidl). Predsednik Kamen- šek otvoril zborovanje, pozdravi na- vzoče, imenuje zapisnikarja in overo- vatelja. Zapisnik o ustanovnem shodu se odobri. Iz tajniškega poročila (tov. Mencinger) posnemamo, da šte- je društvo sedaj 131 rednih, 1 čast- nega in 6 podpornih članov. Priredili so se sestanki v Novem mestu, Po- stojni in Kranju. Glede penzijskega zavarovanja bo za društvenike ugod- nejši nadomestni zavod, ki jim bo ob nižjih premijah nudil večje ugod- nosti. Najbolj važna za ves stan pa bi bila kolektivna podba. Obžalovati je, da se iz marsikakega kraja še niso poslali statistični podatki, po- trebni glede ureditve plač. Društvo je odposlalo 1092 dopisov, peticij, brošur itd., prejelo pa 96 dopisov. Tajniško poročilo se je odobrilo in je nato tov. Petrič prečital peticijo glede obveznega nedeljskega počitka v odvetaških in notarskih pisarnah, ker se sedaj odvetašniki izgovarjajo na notarje, notarji pa zopet na odveta- šnike. Peticija je naslovljena na od- vetniško zbornico kranjsko, pa se je na predlog tov. Tavčarja takoj od- poslala gg. odvetašnikom, ki so bili zbrani na obnem zboru Zveze slov. odvetašnikov. Blagajniško poročilo je podal tov. Tavčar za trimesečno razdobje, to je od 5. januarja do 5. aprila t. l. Dohodkov je bilo 620 K 37 v, izdatkov 367 K 91 v, blagaj- niško stanje je pa znašalo 552 K 46 v. Odredbo vodstva, da naj pla- čujejo po 60 v mesečnine tovariši, ki imajo pod 100 K plače, tisti, ki imajo pa 100 K ali več pa vsak mesec 1 krono, je občni zbor odobril. Revizorja tov. Kraigher in Rozman sta pregledala vse račune in predla- gata absolutorij. Za predsednika je bil zopet izvoljen tov. Blaž Ka- menšek, v odbor pa tov. Rado Jereb, Avgust Petrič, Alfons Mencinger, Ivan Kraigher, Matej Čadež, Pavel Hirsch- mann in Frau Stör; namestnika sta tov. Anton Kocjan in Janko Rozman, revizorja pa tov. Rihard Tavčar in Ivan Kocmur. Volilo je 45 navzočih rednih članov in vsak je volil še z enim pooblastitlom. Ker je bil napovedan skupen banket, se je zborovanje prekinilo za ta čas. Pri banketu je napil tov. Mencinger častnikarstvu, zahvalil pa se je gosp. urednik Ekar, govoril je tudi tov. Christof. V Lincu zaradi nedelj- skega počitka zbrani stanovski tova- riši so poslali brzojavni pozdrav. Ko se je zborovanje zopet otvorilo, so se volili načelniki odsekov, in sicer za organizacijski in agitacijski tov. Mencinger, za posredovalni tov. Kamenšek, za častnikarski tov. Tavčar, za veselilni pa tov. Est. Tov. Mencinger je poročal o pri- stopu k državni organizaciji in je občni zbor po daljši debati, ki so se je udeleževali tov. Christof, Tavčar in Petrič, sklenil pristop. V enketo za ureditev plač so se izvolili tov. Tavčar, Petrič, Kamenšek, Christof, Kraigher, Rozman, Cimerman in Blaž Kamenšek. Nato je poročal tov. Christof o ustanovitvi pogrebnega zaklada. Izvolil se je odsek štirih čla- nov (tov. Kocmur, Stör, Christof in Kamenšek), ki naj prouči vse po- trebno. Nato se je predsednik zahvalil vsem tovarišem za obilno udeležbo ter mirno, res stvarno zborovanje, zahvalil se tudi častnikarstvu, ki vsekar rado podpira društvene težnje in zaključil zborovanje. — Pripomniti je še, da je restavrator g. Seidl postre- gel z dobro pijačo in okusnimi jedili.

III. zabavni večer »Sokola I.« v Ljubljani je bil snoči v hotelu pri »Struklju« ob tako lepi udeležbi, da so bili vsi restavracijski prostori, ki so bili okusno okrašeni z zelenjem in slovenskimi trobojnicami, nabito polni. Je pa tudi »Sokol I.« poskrbel za izborni zabavo na tej prireditvi. Na sporedu je bilo petje moškega zbora, ki je povsem častno rešil svojo na- logo, petje damskega okteta, ki je vsled svojega dovršenega prednašanja Volaričeve »Slovenskim mladencem« žel vsestransko odobravanje — samo želeli bi bili, da bi nam bile dra- žestne gospodične pokazale svoje ljubke obraze, potem bi bili imeli še več užitka od njih petja — solotočke je pel brat Matjan z istim polnim glasom, kot smo vajeni od tega iz- bornega pevca, zato mu je pa tudi donela pohvala od vseh strani. Ko- mičen prizor »Strežaj kakor mora biti«, ki sta ga proizvajala brata Medic in Počivalnik, komičen dvospev »Odlinjak«, ki je bil v ro- kach bratov Počivalnika in Fa- bjanija ter burka »Čevljarski uče- neo«, ki so jo igrali in peli bratje Medic, Stamecar in Počivalnik, so vzbudile v poslušalcih salve smeha, saj so pa bile podane tako naravno, kot bi imeli pred seboj res pravega stotnika in strežaja ali Knefiro, Av- gusta in Frica. Med posameznimi točkami in po njih je sviral igralce na klavir s pohvalno vneto. Moralni

uspeh zabave je bil torej naravnost odličen — upamo, da tudi gmeten ne zaostaja za njim — in »Sokolu I.« gre priznanje, da si je s prirejanjem takih večerov pridobil simpatije vsega občinstva, ki vedno mnogobrojneje poseba njegove prireditve. — Na več- eru je bilo navzočih mnogo zastop- nikov ljubljanskega »Sokola« in »So- kola II.« iz Trnovca, med njimi oba starosta, podstarosta itd.

Gledališki večer so priredili nekateri člani slovenskega gledališča v soboto v veliki dvorani hotela »Uniona«. Udeležba je bila jako mnogobrojna. Pevske točke gđ. Groszove, gđ. Škrdlkove, ter gg. Orzelskega, Kon- draškega, Vaverke, Va- šička in Kratochvila so ob spremljevanju klavirja po kapelniku Benišku našle viharo odobravanje. Ostale točke je absolvirala vojaška godba, ki je istotako svirala v splošno zadovoljnost.

Stavka krojaških pomočni- kov. Iz krogov krojaških mojstrov smo dobili dopis, v katerem prosijo svoje odjemalce, naj bi z ozirom na stavko pomočnikov potrpežli in pred prazniki ne naročali novih oblek. S strani krojaških pomočnikov pa nam javljajo, da so danes pomočniki ustavi- li delo v vseh delavnicah tudi v tistih, kjer so mojstri se že zavezali, plačevati po novi plačilni tabeli. Z ozirom na našo vest o stavki v so- botni številki pripominjamo, da nas je g. Fr. Kraigher — in ne g. Fr. Kreč — naprosil zabeležiti, da on ni podpisal nove tarife.

Umrl je večeraj popoldne v Po- stojni v starosti 45 let posestnik gu- spod Anton Lavrenčič iz vele- ugledne narodne rodevine notranjske. Pokojnik je bil blaga duša, ki je užival obde simpatije v vseh krogih, ki so ga poznali. Kako zlata duša je bil in kako živ je bil njegov naroden čut, priča njegova poslednja volja. Zapustil je 1000 K za ustanovo za revno šolsko mladino ljudske šole v Postojni, 1000 K družbi sv. Cirila in Metoda, 1000 K ga- silnemu društvu v Postojni, 500 K ljudski knjižnici v Po- stojni, 500 K pevskemu dru- štvu »Postojna« in 500 K za »Sokolski dom« v Postojni. Bodi blag in ljub spomin možu, ki je na smrtni postelji mislil na svoj narod in položil tako lep dar na do- movinski altar.

Umrl je večeraj zjutraj po dolgi in mučni bolezni fotograf Ivan Ko- tar v Ljubljani. Pokojnik je bil ve- lenadarjen umetnik, ki je napravil mnogo mojstrsko izvršenih posnetkov pokraj in podob. Posebno omeniti je fino in precizno dovršenih slik ar- cheoloških predmetov, kakor posod in različnih okraskov za deželni mu-zej »Rudolfina«. Izvršil je svoj čas tudi lepe slike krasnih dvoran de- želnovladne palače v Ljubljani. Za- pušča vdovo in dvoje nepreskrbljenih otročičev brez vsega premoženja. Bodi mu blag spomin!

Umrla je v Oberhausenu na Nemškem 24letna Emilija Kader- žabek, rojena Ljubljanka.

Od Sv. Lenarta v Slov. gori- cah se nam piše: Ob velikanski ude- ležbi se je vršil 5. t. m. pogreb tako- rano in naglo umrlega tukajšnjega sodnega pristava gospoda Romana Trstenjaka. Pokojnik je bil vnet rodoljub in še le 33 let star ter eden v vseh krogih najbolj čislanih in pri- ljubljenih sodnikov. Bil je še le eno leto oženjen in je komaj pred osmimi dnevi obolel na vnetju obisti, katero ga je spravilo v hladni grob. Bodi mu zemljica lahka!

Lonec srebrnega denarja so našli pri kopanju vrta učitelja Gai- sohega v Mariboru. V Loncu je bilo 800 do 1000 denarjev, a se še ne ve, koliko so stari, ker so vsi po- kriti z zelenim volkom. Najbrž so še iz predimskih časov. Vtisnjene so na njih podobe živalskih teles.

V Gradcu je danes umrla vdova rajnega kolodvorskega restavraterja v Ljubljani gospa Lujiza Hafner. **Zagoneten samomor.** V soboto se je pripeljala z mariborskim vlakom v Gradec kakih 35 let stara, srednje- velika, gosposko oblečena dama ter si najela fjakerja, da jo pelje na po- kopalnišče. Medpotoma si je pognala v vozu tri krogle v prsi ter bila ta- koj mrtva.

Umret je prišel v Gorico 28letni farmacevt Fr. Eibelmeier z Dunaja, ki je bil jetičen. V gorški bolnišnici je bil samo 12 dni, pa ga je že zajela smrt. Taki slučajji se po- navljajo v Gorici leto za letom.

Poključena tatvina. V Gorici so hoteli vlomiti neznan tatovi v pi- sarno trdnice Bolaffio, trgovcev z vi- nom, blizu Korna. Tatove je preplašil eden Bolaffijevih hlapcev. V sidu do pisarne je bila velika luknja.

Samomor. V soboto zjutraj se je vrzel z železniškega mosta Južne železnice med Gorico in Podgoro I. Spacapan. Priletel je na kamenje in bil takoj mrtev. Pred tremi leti se je vrzel z istega mosta v globo- čino njegov brat in se tudi ubil.

V Krmini ob italijanski meji sta odšli danes iz Gorice 2 kompaniji pešpolka št. 47; ostaneta stalno tam. **Dve novi vojaški diviziji.** Ker pride tekom tega meseca v Trst 4. bo- sansko-hercegovinski polk, imela bo tržaška garnizija 13 bataljonov voja- štva, zato namerava vojna uprava ustanoviti v Trstu divizijsko povelj- stvo. Obenem se namerava v Mari- boru nastaniti divizijsko poveljstvo za kavalterijo.

Pod vlak se je vrzel v Trstu kovač Ivan Lipot zaradi ne- ozdravljive bolezni. Prerezan je bil čez pol.

Sprejem v vojaško živino- zdravniško visoko šolo na Du- naju. V šolskem letu 1908/09 se sprejme 20 aspirantov popolnoma brezplačno. Prosilci morajo imeti ma- turo iz gimnazije ali realke, ne smejo biti nad 20 let stari ter se morajo za- vezati za sedemletno aktivno službo- vanje v armadi.

Čudno jaganje. Posestniku An- tonu Šanku v Lunu na Hrvaškem se je rodilo jaganje brez dolnje čelju- sti in jezika, goltalec mu je pa na- raven. Na gornji čeljusti ima pod nosnicami odprtino 3 cm dolgo in 2 cm široko, okrog in okrog obra- ščeno z dlako.

Konja splašila sta se večeraj hlapcu Francetu Bečaju pred Lovši- novo gostilno v Gradišču št. 13, ko je šel ta v gostilno nekaj vprašat, ter dirjala dalje proti »Zvezdi«. Za- dela sta v voz nasproti vozečega se mesarskega mojstra g. Ivana Starina s tako silo, da je ta padel z voza. Pred Schreyevu pekarno sta zadela plaha konja še v nek drug voz, česar posledica je bila, da sta razbila pri Schreyevem izloženem oknu 240 K vredno šipo. Konja so takoj nato ustavili. G. Schrey je bil za šipo za- varovan.

Mostnice so začele goreti dne 4. t. m. po 1/2. uri popoldne na že- lezniškem mostu, ki vodi čez Gru- barjev prekop. Ogenj sta opazili in pogasili delavka v tobačni tovarni Franciška Rebernikova in žena želez. čuvala Marija Novraskova. Mostnice so se bile vnele od isker, ki so padale iz strojevega dimnika.

Lov na kokoši je te dni napravil neki tukajšnji posestnik. Kokoši so ga jezile s tem, da so mu hodile brskat na vrt in ko jih je zopet videl, da se bližajo svojemu cilju, je vzel flobert puško in jih začel streljati. Posebno poceni ta lov baje ne bo.

Delavsko gibanje. Večeraj je prišlo iz Amerike 300 Hrvatov in Slovenecv. 400 Lahov je šlo na Spodnje Avstrijsko in Ogrsko, 50 jih je ostalo pa v Ljubljani in se jih deloma odpeljalo na Dolenjsko. — V soboto je šlo 182 Lahov na Dunaj in v Budimpešto, 10 jih je ostalo v Ljubljani, 24 jih jih je šlo v Ko- čevje, 15 Hrvatov se je povrnilo pa iz Nemčije.

Izgubljene in najdene reči. Postrežnica Franciška Podlesnikova je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Ga. Marija Pretnerjeva je izgubila srebrno žensko žepno uro z zlato verižico. — Šolska učenka Terezija Jellenova je našla srebrno uro z verižico. — Na južnem kolo- dvoru je bil izgubljen, oziroma naj- den suknjič, usnjata torbica volnata ruta, jopič in črna torbica s propie- tetami.

»Društvena godba ljubljans- ka« koncertuje jutri popoldne v ki- nematografu »Edison«, Dunajska cesta, nasproti kavarne »Evropa« in sicer pri predstavah ob 4., 6., 7., in 8. zvečer.

Drobne novice.

— **Splošni štrajh v Rimu** in drugih italijanskih mestih je končan.

— **Dva anarhista** so zaprli v Debrečinu. Imenujeta se Mezofato in Taziano ter sta baje kamnoseka. Pri njima so našli bodala in revolverje.

— **Afera Rochette.** Tritisof del- ničarjev Rochettejevih bančnih pod- jetij je izreklo na sestanku zaupanje Rochettiju. Obenem so zahtevali, naj se Rochette takoj izpusti. Ta sklep se izroči senatorjem in poslancom.

— **Luccheni,** morilec cesarice Elizabeto je v ječi v Ženevi neoz- dravljivo zbolel ter ni upanja da bi ozdravil.

— **Graf Szechenyi,** soprog mi- lijonarke Vanderbilt, se je pritožil pri budapeštanski policiji, da nima miru pred prosilci. Policija mu je dala na razpolago dva detektiva.

— **Čoški vrhovni deželni maršal** postane baje namesto kneza Jurija Lobkovicja princ Ferdinand Lobkovic.

— **Poklonitev otrok cesarju** bo dne 21. maja, ob neugodnem vremenu pa dne 23. maja v Schön- brunnu. Poklonitve se udeleži 40.000 učencev in učenk.

— **Novorne** je zbolel grof Lonyay, soprog bivše prestolona- slednice Štefanije.

Slovenci in Slovenke! Ne zablite družbe sv. Cirila in Metoda!

Telefonska in brzojavna poročila.

Volitev župana na Vrhniki.

Vrhnika 6. aprila. Zdravnik dr. Janko Marolt, po dejanjih klerikalec, po mišljenju liberalcev, je izvoljen županom. So pač taki časi zdaj!

Načelniki klubov pri ministrskem predsedniku.

Dunaj, 6. aprila. Načelniki klub- ov so imeli danes ob 2 v prisotno- sti ministrskega predsednika barona Becka sejo, da se sporazumejo glede dnevnega reda pri prihodnjih sejah. **Za čast Leva Tolstega.**

Dunaj, 6. aprila. V današnji seji poslanske zbornice bo poslanec dr. Hlibovicki stavil na predsednika dr. Weisskirchnerja vprašanje, ako je voljan dati ukor poslancu Bielochlaweku radi podle žalitve Leva Tolstega, izreči svoje obžalo- vanje o dogodku in preskrbeti, da se v parlamentu ne bodo vlačile v de- bato privatne, neudeležene osebe.

Dr. Kramar odloži mandat.

Praga, 6. aprila. Izvrševalni od- bor mladoške stranke je d-bil ob- vestilo, da bo dr. Kramar z ozirom na napade na njegovo osebo glede politike, ki jo je on navguriral, o- dložil svoj državnozbornski mandat in se stalno preselil na Rusko v Krim.

Tirolski deželni zbor.

Dunaj, 6. aprila. Tirolski de- želni zbor je sklican na kratko za- sedanje na torek dne 21. t. m.

Potrjena obsodba.

Dunaj, 6. aprila. Korno povelj- stvo je dobilo obvestilo, da je pri- zivno sodišče potrdilo sodbo, s ka- tero je bil Goldschmidt, ki je v arsenalu ukradel 32.000 kron, obso- jen na 3 leta težke ječe.

Vseslovenski kongres.

Praga 6. aprila. Odposlanec pe- trogradske dume Volodimirov je konferiral z raznimi odličnimi faktorji glede vseslovenskega kon- gresa. V principu se je sklenilo, naj se ta kongres skliče v Prago. V kratke se pokličejo v Prago zastop- niki vseh slovanskih narodov, da se sporazumejo glede programa tega kongresa.

Zadnji poljski shod v Berlinu.

Berolin 6. aprila. Večeraj so Po- ljaki priredili v Berlinu velik poli- tičen shod, ki se ga je udeležilo 2000 oseb. Na shodu so osuro obsojali barbarsko protipoljsko postopanje pruske vlade. To je bil zadnji poljski shod v Berlinu, na katerem se je še smelo govoriti poljski.

Italija za balkansko železnico.

Rim, 6. aprila. »Corriere d' Ita- lia« potrjuje vest, da se bo Italija udeležila zgradbe balkanske železnice preko Srbije s kapitalom 45 milijonov frankov. Cela železniška proga bo stala 90 milijonov. Ves kapital bo dala na razpolago neka francoska družba. Glede zgradbe železnice se je doseglo popolno sporazumljenje med Rusijo, Italijo, Francijo in Srbijo.

Moritev Armentev

Carigrad 6. aprila. V Vanu so se prigodili veliki protiarmski iz- gredi. Turški mob je umoril 60 Ar- menecv, 50 pa težko ranil. Izgredov so se aktivno udeležili predsednik okrožnega sodišča, poštni ravnatelj in dva orožniška častnika.

Bomba v sultanovemu harem.

Carigrad 6. aprila. V sultanovem harem v Ildiz Kiosku so našli bombo, tehtajočo 10 kilogramov. Kdo je bomba prinesel v harem, se ni moglo dognati. Mnogo haremskih dam in evnuhov je bilo aretovanih.

Finlandski deželni zbor — raz- puščen.

Helsingfors 6. aprila. Deželni zbor je razpuščen s carskim ukazom z današnjega dne. Nove volitve bodo 1. julija, novi deželni zbor pa bo sklican 1. avgusta.

Angleški ministrski predsednik de- missioniral.

Pariz 6. aprila. Iz Biarritz, kjer biva sedaj kralj Edvard, javljajo, da podal ministrski predsednik Camp- bell-Bannerman demisijo. Kralj je poklical k sebi državnega tajnika Asquitha.

Poslano.*

štrajkujočim krojaškim pomočni- kom v Ljubljani.

Imam krojaškega pomočnika, ki dela že 3 leta pri meni. Ves ta čas je služil vsak teden (delavni čas 10 ur) po 40 do 50 K.

To je jasen dokaz, v koliko je potrebno zvišanje plač.

V Ljubljani, 4. aprila 1908.

Fr. Kraigher
krojaški mojster.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Leština in tisk „Narodne tiskarne“.